

X. Ecce Verbum mansuetum; proditorem amicum vocat. Sed quare amicum vocat, nisi ut non desperetur? Quasi dicat Salvator: « O discipule, ecce jam pecuniam recepisti; ecce jam me in manibus peccatorum posuisti; ecce jam obviam tibi veni, amicum adhuc te voco (1), in amicum te habere desidero; plus doleo de tua perditione, quam de mea passione. Obsecro te, deprecor te, ut revertaris ad me, quia « Amore tui languo¹, » amore tui affligor, amore tui contremiscere non fatiscor. » Sed quia noluit benedictionem, « Abiit, et laqueo se suspendit². » Jesum autem capientes, eum crucifixerunt, cujus patientiæ et passionis participes nos faciat ille qui regnat in æternum. Amen.

SERMO XLVI.

De Cruce.

Educitur hic sermo ex Bibl. Ædil., cod. x, fol. 26. Qui ante et postea leguntur, licet habeant sancti Augustini nomen, ad sanctum pertinent Chrysostomum. Hunc autem apud eum non inveni. Sit tamen propter codicis minimam auctoritatem in appendice post præcedentem.

SYNOPSIS.

I. Christus moriens nobis spem resurrectionis attulit. II. Crux arbor sancta et fructifera. III. Est et scala sancta, quæ per mysticos gradus ducit ad cælos. IV. Non desperandum, modo adsit bona voluntas.

I. HODIE memoria fidelissimæ crucis, fratres charissimi,

¹ Cant. II, 5. — ² Matth. XXVII, 5.

(1) Cod. volo.

per totum mundum recolitur, quia totus mundus per crucem magnifice liberatur, et quicquid in laude crucis canitur, Christi præconium efficitur. Qui enim Christi crucem digne laudat, Christum in ea passum digne prædicat. Recte crux ista fidelis est, et spes resurgendi nostra est. Descendit igitur Deus naturam humanam assumendo, ut naturam humanam per crucem redimeret. Si Angelos redimere voluisset, angelicam naturam utique assumpsisset; sed quia solos homines dignos redemptione cognovit, ideo per gratiam suam, naturam humanam et servilem personam rationabiliter assumpsit, ut ita (1) morte destructa, nos per crucem salvaret. Cum enim audio Christum ad mortem crucis descendisse, et tertia die resurrexisse, o quam grandis spes resurrectionis in me roboratur? Sed dicet aliquis, quia Deus omnia facere poterat, ideo resurgere optime, quando voluit, potuit; sed ego fragilis et carnis conditione prægravatus, quomodo, si mortuus fuero, resurgam? O homo, qui talia loqueris vel cogitas, scias quod hanc debilitatem (2) cunctis fidelibus Salvator abstulit, carnem fragilem assumendo; nisi enim Salvator in corpore meo hostem meum debellasset, nullam fiduciam mihi contulisset. Numquid Christo resurgente, multa corpora Sanctorum non (3) resurrexerunt? numquid non et multis apparuerunt?

II. Ergo Christi crucem prædicemus, et laudemus, et tanto sacramenti signo nostra corda muniamus. Sive comedamus, sive bibamus, sive loquamur, sive dormiamus, sive vigilemus, sive pergamus, sive stemus, in cunctis quæ agimus, semper Christi crucem feramus, et sic armati defensemur ab hoste maligno. In illo denique ligno agnus ille decoctus fuit; ideo arbor alta et bona fuit: bona quippe foliis, bona floribus et optima fructibus. Folia enim crucis verba sunt evangelica. In his enim verbis invenimus, quod

(1) Cod. in. — (2) Id. dilectionem. — (3) Deest in cod. non post numquid, et sic deinceps.

quacumque hora peccator ingemuerit, misericordiam consequetur. Ecce quam pretiosa sunt hujus arboris folia. Istud est illud folium quod non fluet in æternum. Nos folia hujus arboris sumus quamdiu vixerimus, et in cruce perseverantes, per opera ad fructum, qui est Christus, pervenimus; non tamen nostris meritis quibuscumque ornati sumus, sed solum per gratiam. Hæc igitur vere est arbor grandis, et ornata foliis, floribus et fructu suavissimo. Hæc virga vespere arida, id est (1), in antiqua Lege arida, sed mane, cum (2) Filius Dei descendit ad nos, fronduit, floruit et fructum fecit amygdala (3); in tantum ut hæc virga tempore passionis aruerit, ut non esset in ea species neque decor⁴; sed frondes protulit, cum Apostolis resurrectio Christi nuntiata fuit; floruit, cum Christus suis (4) Apostolis apparens corporali præsentia eos lætificavit; peperit amygdala, quando Spiritus sanctus super eos descendit.

III. Hæc igitur est scala peccatorum, per quam Christus rex cælorum ad se traxit omnia; hæc est scala per quam Christus cælos ascendit. Sed quibus gradibus videamus; utique paupertate, patientia, humilitate, obedientia, ut sua paupertate nostram miseriam debellaret, sua patientia ad mansuetudinem nos provocaret, sua humilitate (5) nostram superbiam confunderet, sua obedientia primi parentis inobedientiam deleret. Nos igitur, fratres, caput nostrum intueamur, et « Sicut ipse ambulavit, sic et nos ambulemas². » Plures enim gradus in hac scala Deus Pater inseruit, per quos ascendere possunt fortes et debiles, juvenes et senes, donec Deus deorum in Sion videre mereantur³. Si quis enim fervens vel robustus est corpore, in ordine duodecim gradus ascendere debet, quoadusque perveniat ad illam « Perfectam charitatem, quæ foras mittit timorem⁴; »

¹ Isai. lmi, 2. — ² 1 Joan. ii, 6. — ³ Psal. lxxxiii, 8. — ⁴ 1 Joan. iv, 18.

(1) Cod. *et*. — (2) Id. *dum*, et sic inferius. — (3) Id. *amindola*, et sic deinceps. — (4) Id. *ait*. — (5) Id. male addit *ut*, et sic deinceps.

qui vero carnis pondere prægravatus, istos ascendere nequit, saltem octo ascendat, quos Sanctus ille Ezechiel proponit¹. Sed si quis istos ascendere non potest, saltem quatuor, quos David insinuat, dicens: « Quis ascendet in montem Domini, aut quis stabit in loco sancto ejus²? » Sed ecce quos quatuor gradus tibi assignat. Primus est, « Mundo corde; » secundus, « Innocens manibus; » tertius, « Qui non accepit in vanum animam suam, » sed fructificando de virtute in virtutem; et quartus est, « Qui non jurat in dolo proximo suo³. » Conqueritur etiam quis, et excusat se adhuc non posse istos ascendere. O peccator, saltem duos ascendere, si vis ad vitam ingredi, tibi necesse est; scilicet « Diliges Dominum Deum tuum, et proximum tuum, sicut te ipsum: hoc fac et vives⁴. »

IV. Sed adhuc dicet quis: Ego miser corporea infirmitate gravatus sum, in decrepitate positus sum, amisi florem juventutis meæ, Deum in nullo cognovi, totam tempus meum consumpsi luxuriose vivendo, nihil aliud mihi restat, nisi ut moriar, et « Descendam in profundum quasi lapis⁵; » quomodo ergo Deum diligere possum? quomodo proximum sicut me ipsum? numquid ad Deum diligendum (1) sufficit tantum credere? Quid enim est Deum diligere, nisi amore sui omnia contemnere? ut quod (2) amatur, ametur in Deum? quid est Deum diligere, nisi omnia, quæ præcipit, observare? Sed ego miser infirmitate gravatus, operari aliquid quomodo possum? Nihil jam mihi remansit, nisi tantum voluntas. Quid ergo de me esse poterit, nisi quod sine redemptione ad Tartara descendam? O homo, obsecro, ne diffidas, ne desperes. Deprecor te, ne excidas (3) ab omni expectatione. Cupio autem (4) et hortor, ut etiam (5) sic ex infirmitate gravatus, non per-

¹ Ezech. xl, 31, et seqq. — ² Psal. xxiii, 3. — ³ Ibid. 4. — ⁴ Matth. xxi, 37-39. — ⁵ Exod. xv, 5.

(1) Cod. *Deum diligere*. — (2) Id. *et quid*. — (3) Id. *confidas te*. — (4) Id. *tamen*. — (5) Id. *dum*, et deinde *in pro ex*.

gas (1) hæc omnia dicere. Peccata tua confiteri, obsecro, ne graveris, quia ecce jam tempus amissum recuperas, confitendo peccatum. Ovem perditam jam invenisti (2), cælorum civis jam factus. Deus qui te sanguine suo pretioso redemit, licet offensus fuerit per te, tamen adhuc pulsat ad te, adhuc interpellat ad Patrem pro te, adhuc valde diligit te, adhuc desiderat te. Cave igitur et vigilantè attende, ne diffidas ab eo. Ecce jam brachia extendit ad te, jam caput inclinat ad te, jam manus perforatas et pedes et latus habet pro te; multa enim passus est pro te. Numquid cupit dimittere te? Absit. Ecce, ut asseris, nihil tibi remansit, nisi tantum voluntas. Confide; adhuc magnam habes hæreditatem, magnam habes possessionem. Esto vir fortis; nihil enim Latroni in cruce pendenti jam remanserat, nisi voluntas, et ecce quam dulciter ipsi (3) Paradisus donatur. Solummodo bona voluntas tibi infirmitati requiritur. Sufficit enim bona voluntas cum confessione et peccatorum dolore, quam si quis habuerit, ad salutem ipsi sufficere poterit. Ascendamus ergo, fratres, dum vivimus, gradus crucis et bonorum operum; ascendamus ad pœnitentiam, dum tempus habemus, quia nescimus utrum juvenes vel senes mori debeamus, subito vel mora, in lecto vel in campo, in igne, vel in aqua, vel gladio. Ergo ascendamus, in bono opere perseverando; et qui laborare non potest, saltem in bona voluntate permaneat, auxiliante Domino nostro Jesu Christo, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

(1) Cod. *quiescas*. — (2) Forte *ovis perditam, jam inventus fuisti; cælorum civis jam factus es*. — (3) Cod. *sibi*, et sic deinceps.

SERMO XLVII.

In die Paschæ III, de Resurrectione Domini.

Hic sermo, præterquam quod educitur ex Bibl. Ædil., cod. x, fol. 30 b, multa continet temere dicta, quæ sancto Augustino nullatenus conveniunt. Ponatur in appendice post sermonem supplementi primi iv, cum numero in die Paschæ xv.

SYNOPSIS.

I. In festo Paschæ nobis lætandum. II. Apparet primo Matri, mæstorum consolatio. III. Et Jacobo jejunanti. IV. Et Mariæ peccatrici. V. Et peccatori Petro. VI. Confidant et imitentur peccatores.

I. GAUDE et lætare, o alma mater Ecclesia, et per omnes vicos tuos festivum Alleluia solemniter decantetur¹, quoniam « Resurrexit Dominus vere², et sedit in medio Discipulorum suorum, et dixit: Pax vobis³. » Lætare ergo, o Jerusalem, et (1) conventum lætitiæ facite omnes qui diligitis eam. Gaudete in lætitia omnes, qui in tristitia fuistis, et fugiat a vobis omnis dolor, quoniam dies boni nuntii jam advenit, in quo Deus et homo, morte destructa, resurrexit a mortuis. Vide ergo, o anima, ne flevris, quia ecce « Vicit (2) leo de tribu Juda, et radix David⁴. » Hæc est enim dies in qua est nostra salus consummata. « Exultemus

¹ Tob. xiii, 22. — ² Luc. xxiv, 34. — ³ Joan. xx, 19. — ⁴ Apoc. v, 5.

(1) Cod. *in*. — (2) Id. *venit*.

» ergo et lætemur in ea¹. » Hæc est enim dies, quam Deus nobis exhibere dignatur. Hæc est enim dies fontalis benevolentiae (1), triumphalis victoriae, præcordialis lætitiæ, spiritualis intelligentiæ. In hac enim die collatum esse cognoscimus sublevamen peregrinantibus, propositum adjuvamen decertantibus, propalatum solamen laborantibus, et amotum (2) velamen aberrantibus. Gaudete et lætamini, et per omnes vicos Jerusalem festivum Alleluia cantetur, o peregrinantes, quia hodie recepistis fiduciam, decertantes constantiam, laborantes perseverantiam, contemplantes refulgentiam. Accedunt peregrinantes ad fontem benevolentiae, ut omnes refocillari valeant in sua peregrinatione, quia hodie resuscitatus apparuit homo ille veniens die tertia de castris Saül, veste carnis conscissa, et pulvere humanitatis aspersus caput. Hic est enim ille Sanctus sanctorum, mæstorum consolatio, afflictorum recreatio, peccatorum confortatio, pupillorum solidatio. Ad quod designandum hæc est dies, festum frondosæ devotionis, sacræ communionis, cerei magnæ illuminationis.

II. Hauriant igitur mæsti aquas cum gaudio de fontibus Salvatoris², quia hodie resurrexit mæstorum consolatio; nam Mater mæstissima ex Filii visione hodie consolatur. O quanta suavitate et hilaritate Salvator primo illi (3) apparuit. Nam ut opinor, fratres, quamdiu Christi corpus quievit in monumento, tamdiu Mater ejus Maria singultibus et suspiriis satiata est, et (4) sine potu et cibo, donec Filium resurrexisse vidit, perseveravit. Et dum sic anxie persisteret Mater (5) redemptoris, ecce mane diluculo Filius Dei et Virginis, sole splendidior, nive candidior, cunctis sc-

¹ Psal. cxvii, 24. — ² Isai. xli, 3.

(1) Cod. *benivolentiae*, et sic infra. — (2) Id. *admotum*. — (3) Deest *illi* in cod. Non juxta Scripturarum testimonium asserere videtur scriptor, Christum Matri primo apparuisse, ut videre est supra. Cætera mera sunt piæ mentis somnia. — (4) Deest *et* in cod. — (5) Cod. *unici*; et deinde *et ecce*.

SERMO XLVII, IN DIE PASC. III, DE RESUR. DOM. 251
cundior, tanquam victor de bello, crucis vexillum manibus bajulans, domumque Virginis januis clausis intrans, eam reverenter salutans ait: « Ave Redemptoris Mater et Virgo, quæ sola primo digna fuisti videre cælorum Regem et Dominum resurrexisse a mortuis. » Quem Mater Filium intuens, expandens manus et brachia, clamare præ gaudio cœpit: « Benedictus Dominus Deus Israël, quia visitavit et fecit » redemptionem plebis suæ¹. » Agite ergo, o devoti fideles, et fiducialiter adventum sponsi in hac valle miseriæ præstolemini (1), quia Rex regum, primogenitus mortuorum², in hoc paschali gaudio gaudere facit (2) exulantes. Expectent eum patienter pariter et ardentem aliquantulum cum Maria, quia festinus occurret eis (3) sponsus, iterum aspectibus angelicis consolando, et lapidem corporalis obstaculi amovendo, quia hodie Christus resurrexit a mortuis, primitiæ dormientium³.

III. Hauriant afflicti in fornace ferrea recreationem, quia afflictorum consolator et tribulorum advenit. Voverat enim Jacobus, frater Domini, se non comesturum donec a mortuis resurgeret (4). Cui afflicto et famelico Dominus apparuit et dixit: « Epulare gaudens, frater mi, quia Filius hominis jam resurrexit. » Hæc est enim dies clarior cunctis, sanctorum universis, de qua Dominus Discipulis ait: « Plorabit cor vestrum⁵. » Hæc est enim dies, in qua spoliatur Ægyptus, Hebræi liberantur de fornace ferrea, quibus in arido constitutis, opus erat servitutis lutum, later et palea in medio terræ. Igitur Dominus egreditur Ægyptum resuscitatus, et sic Moyses assumptus de aquis Pharaonis prostravit exercitum.

IV. Hauriant peccatores spem et fiduciam, quia eorum

¹ Luc. 1, 68. — ² Coloss. 1, 18. — ³ 1 Cor. xv, 20. — ⁴ Joan. xvi, 20.

(1) Cod. *præstolantes*. — (2) Id. *faciat*. — (3) Id. *ei*. — (4) Hæc non majorem habent auctoritatem ac præcedentia. — (5) Id. *ridebitis*.

confortator jam Mariæ peccatrici apparuit; quæ, ut diximus, vere peccatrix erat, in tantum ut publice prostituta, vili contenta pretio, mollia et sordida in corpore sæpe, licet non semper pateretur (1), a qua etiam septem dæmonia eiecerat¹; et tamen publice primo illi (2) apparuit. Voluit Deus per mulierem vitam denuntiare, sicut et ipsa primo denuntiatrix extitit mortis. Sciebat enim Dominus quod mulieres secreta male tenere possunt; et si secretum est, mox prædicatur super tecta. Volens ergo Dominus suam resurrectionem cito propalare, mulierem peccatricem, jam non peccatricem præconizantem fecit.

V. Sed numquid et hæc sola peccatrix extitit, cui Dominus apparuit? Numquid et Petrus peccator non (3) fuit? numquid et non uxores plures ante Apostolatam habuerat (4)? numquid non et ad vocem ancillæ per Deum cæli juraverat, quod Jesum non noverat²? numquid non et per illum qui Legem Moysi dederat, quod non noverat hominem? Et tamen tribus annis cum Christo jam steterat. Ideo Judæi jam credebant Petro, ex quo tam fortiter jurare cœpit; ideo Petrus securitate armatus, quia negando clamaverat, ut eum omnes bene audirent, ausus fuit intrare, ubi Deus erat. Et tunc Dominus aspexit Petrum, corde ipsi dicens: «Petre, aspice utrum me cognoscas; non enim te negavi, dum esses in mari.» Et tunc Petrus exivit, et flevit amare³. Sed gaude, o peccator, quia licet Petrus peccaverit, et multa mala commiserit, hodie tamen inter cæteros, et super cæteros, a Salvatore nominatur: «Dicite, inquit (5) Discipulis et Petro⁴,» qui caput est Apostolorum, quod non desperet de peccato nuper commisso.

¹ Luc. viii, 2; Marc. xvi, 9. — ² Matth. xxvi, 69, et seqq. — ³ Ibid. 75. — ⁴ Marc. xvi, 7.

(1) Cod. *patiebatur*. — (2) Id. *sibi*. Videtur oblitus auctor se paulo antea dixisse Christum primo sanctæ Matri apparuisse. — (3) Deest juxta morem *non* in cod., hic et infra. — (4) Hæc calumniose dicta in sanctum Petrum, de quo nihil tale nobis transmisit certa traditio. — (5) Id. *quia dicite*.

VI. Ecce enim, fratres, duo peccatores, quorum quilibet gratiam magnam recepit: nam Maria videt et denuntiat, sed et Petrus se nominari æstimat. Eia ergo, o peccatores, quid agitis? quid amplius dormitis? cur pigrescitis? Ecce enim Salvator pro vobis (1) mortuus est. Hauriatis ergo spem, hauriatis aquas; flete amare cum Petro, rigate Christi (2) pedes cum Maria. Faciamus quod Maria fecit: emit enim aromata, et venit ungere Jesum¹. Numquid venit, ut resuscitaret? Scimus enim, quod resuscitare nostrum non est, sed bene ungere nostrum est. Emamus enim aromata cum tribus mulieribus; tres enim mulieres sunt mens, manus et lingua. De his enim, ut arbitror, Petrus a Domino mandatum recepit: «Pasce, inquit, mente, pasce ore, pasce manu (3), id est, opere.» Pasce tu ergo animum tuum et proximi, oratione, pasce verbo et exhortatione, pasce exemplo et exhibitione. Quærat ergo mens vestra aromata compassionis, quærat aromata rectitudinis et justitiæ, quærat etiam aromata discretionis et perseverantiæ. Sic enim fecit Maria; sic et perseveravit, et perseverando vidit et invenit, quod (4) concupivit; quem etiam videre nos ipsos ipse idem faciat qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

¹ Marc. xvi, 1.

(1) Cod. *nobis*. — (2) Id. *sibi*. — (3) Unde hæc auctor mutuatus fuerit, prorsus nescio, nisi quod sic triplicem Christi vocem velit interpretari. — (4) Forte *quem*, ut recte dicta concordent.

SERMO XLVIII.

In die Paschæ IV, de Resurrectione Domini.

*Educitur ex ejusdem Bibl. Ædil. eodem cod. x, fol. 51.
Sit hic sermo cum cæteris in appendice, post præcedentem,
cum numero in die Paschæ xvi.*

SYNOPSIS.

I. Festi Paschalis lætitia. II. Postquam quinquies apparuisset Christus, sexta vice Thomæ se manifestat. III. Cur Christus voluit se tangi a Thomæ, non autem a Maria Magdalene? IV. Qui sunt hi ad quos Dominus dignatur intrare? V. Apostolos imitemur.

I. HODIE, fratres charissimi, omnia quæ leguntur, omnia quæ prædicantur, cum omni lætitia audienda sunt, quia ecce jam « Vetera transierunt, et ecce nova facta sunt » omnia¹. » Hæc est enim dies magnæ novitatis, quæ non inveterascit. Ideo dies Paschæ dies boni nuntii est; ideo, fratres, hodie silendum non est. Sed si tacere voluerimus, merito arguemur. Nam hodie locuti sunt cælorum cives, terra tremuit præ gaudio et exultavit, mortui resurgentes resurgentem crucifixum magnificent; sol clarior apparuit; Infernus ululando, quod suum non est, emittere valde festinat. Omnis enim creatura Creatorem hodie resurrexisse a mortuis manifestat. Numquid et nos tacere debemus?

¹ 2 Cor. v, 17.

II. Annuntiavimus (1) enim hodie quinquies Dominum nostrum apparuisse secundum Evangelii verbum: primo Mariæ¹ flenti ad monumentum (2), secundo eidem et aliis duabus mulieribus, nuntiantibus et redeuntibus a monumento ad Discipulos; tertio Petro; quarto Discipulis euntibus in Emmaüm; quinto ipsis reversis in Jerusalem, absente Thomæ². Sed quia hodie satis de his audistis, ideo de sexta apparitione dicere non pigrescat. Nam post dies octo in Jerusalem Discipulis apparuit, Thomæ præsentem, et « Intravit » januis clausis, et stetit in medio eorum, et dixit: Pax » vobis³. » Sed si quis philosophorum, inimicus virtutis, præsumpsit petere, quomodo Christus januis clausis ad Discipulos intrare potuit, dicat, obsecro, mihi paganus ille, quomodo et idem Deus et homo supra mare siccis pedibus ambulavit. Numquid non (5) et mare et omnia obediunt, tanquam factori et creatori cunctorum? « Intravit enim januis » clausis, et stetit in medio, et dixit: Pax vobis. » Porrexit et dedit id, quod est summum bonum honorum. Deinde ait Thomæ: Accede, et « Mitte manum tuam in latus meum, » et vide⁴, » et palpa, si sum ille, qui te elegi de mundo. Et ait Thomas: « Deus meus, et Dominus meus⁵. »

III. Sed dicet quis: Cur permisit se tangi a Thomæ, et a Maria se tangi non permisit? Cujus rei causam hanc esse decerno. Nam Maria abundavit in fide; statim audiendo in horto vocem Domini, dixit illa: « Vox Domini est; » statim videndo cognovit, et præ gaudio eum amplecti et stringere voluit, non quod dubitaret, sed ut consolaretur tactu, sicut consolabatur auditu et visu. Vel aliter, quia omnia Christi actio nostra est institutio, noluit tangi a fœmina, ut et

¹ Joan. xx, 11, et seqq. — ² Luc. xxiv, 1, et seqq. — ³ Joan. xx, 26. — ⁴ Ibid. 27. — ⁵ Ibid. 28.

(1) Cod. annuntiamus. — (2) Legitur hic lumine ultimo, aut potius Luce ultimo, quæ verba nihil aliud esse videntur, quam indicatio quædam capitis, a quo hæc fuerunt decerpta. Prima tamen apparitio narratur apud Joannem. — (3) Deest in cod. non more solito, et deinde sibi pro ipsi.

nos ipsos tangi ab eisdem non permittamus, quousque ascenderimus ad Patrem in cœlum. Pingatis enim fœminas omni sanctitate, ornetis et homines omni virtute; nil pejus, nil magis dubium, nil imperfectius, nil mortiferius volentibus caste vivere, quam habere consortium fœminarum. Noluit ergo Dominus tangi a Maria, ut nos doceret; voluit tamen tangi a Thoma, ut eum et nos illuminaret, quia non erat fidelis, sed satis incredulus. Sed postquam tetigit, clamavit et dixit: « Deus meus, et Dominus meus. »

IV. Nos autem, fratres, discutiamus et cogitemus, quod (1) jam Dominus intrare dignatur ad nos; non enim visitare et intrare ad omnes dignatur, sed ad bene operantes et perseverantes. Tales erant Apostoli, quia « Cum esset » sero die illa¹, etc. (2) » Quid per Sero, nisi tota vita hominis designatur? Nam sicut per mane, principium operis, per meridiem medium opus, sic per Sero finis operis designatur, et tempus recipiendi mercedem est. Ad sic perseverantes Christus festinanter advenit; tales visitat, tales confortat, talibus se sic manifestat. Intrat et venit Salvator ad quiescentes, quia « Una sabbatorum² » Apostoli quiescebant; sic quiescentibus intravit ad eos; sic sedentibus, Spiritum sanctum misit ad eos. Nemo enim Christam videre poterit, nemo Spiritum sanctum recipere, nisi fuerit mente quietus. Intrat Salvator, et visitat reclusos (3), quia januis clausis intravit. Tu ergo claudas portas corporis tui, oculos ab illicita visione, manus a prava operatione, aurès ab omni mala auditione. Fuge ad eremum, si in (4) mundo hæc facere pertimescis, et ibidem beatus a Christo poteris (5) visitari, ut Paulus eremitarum pater. Intravit Salvator, et visitavit congregatos. Nam qui bene fortes non sunt, ad eremum fugere periculum est, si soli

¹ Joan. xx, 19. — ² Ibid.

(1) Cod. sed. — (2) Id. et quid, pro etc. quid. — (3) Id. male ad reclusos; et inferius pariter reclusos habet pro reclusos. — (4) Deest in apud cod. — (5) Cod. Beati... poteritis.

SERMO XLVIII, IN DIE PASC. IV, DE RESUR. DOM. 257
ibidem permanserint; quod si ceciderint, non habent mox sublevantem¹: perfectorum igitur est solus in solitudine habitare. Congregemur ergo simul in unum, si de numero perfectorum non sumus, et sic viriliter præliemur. Una enim candela cito satis extinguatur, sed si multæ simul (1) accensæ fuerint, de levi sic exlingui non possunt; et si oves congregatæ non fuerint, facilius capiuntur a lupo. Intrat Salvator et visitat timoratos; nam timidi erant, quia « Propter metum Judæorum² » valde timebant. Oportet igitur nos in cunctis Deum timere, quia qui sine timore est, numquid justificari poterit? Per timorem enim concipimus sancta desideria, protulimus sancta suspiria, et parere possumus bona et perfecta opera.

V. Ergo, fratres mei, sanctos istos Apostolos sic timoratos, sic reclusos, sic perseverantes, sic fide ferventes, studeamus sequi et imitari. Nulli jam nostrum, de cætero, veritatis dubium relinquatur, vel ignorantia locus, vel erroris casus. Comedit et bibit, stetit et ambulavit, loqui et tangi voluit. Omnes ergo sanctam fidem catholicam confiteamur, agnoscentes, amplectentes et observantes, clamantes: « Deus meus et Dominus meus! » quem videre nos faciat ille, qui pro nostra salute mori et resurgere dignatus est. Amen.

¹ Eccl. iv, 10. — ² Joan. xx, 19.

(1) Cod. insimul.